

[Krag.]

tionsprisen dør og fjerner de paa fremmede Markeder noterede Underskudsprisers Herredømme paa det hjemlige Marked, kan I ikke opnaa. Men I kan faa Understøttelse! Og det er jo sikkert nok, at Situationen i vide Kredse inden for Landbruget er en saadan, at vil man ikke give Ret og yde Retfærd, saa er Understøttelse nødvendig. Men eet er givet, og det er dette, at skal man fortsætte dermed, vil det i Fremtiden, som det var gennem Fortidens Aarhundreder, blive en Pariakaste, der dyrker Danmarks Jord. Det, som man tilsigter, er jo dette, at Statsmagten i Fremtiden skal være *Naadigherren*.

Blandt de Spørgsmaal, som under Udvalgsbehandlingen er blevet stillet til den høje Regering, findes der følgende — det er Nr. 15 —, som jeg med den højtærede Formands Tilladelse gerne vil citere:

Man ønsker Oplysning om, hvad man kan slutte af den uforandrede Gæld fra 1930 til 1933 med Hensyn til Landbrugets Evne til at forrente sig, og eventuelt ønsker man oplyst, om dette Forhold for en væsentlig Del maa antages at skyldes Nedbringelse af Besætning, Forbrug af Midler og eventuelt Tilskud fra Familie.

I Saneringsudvalgets Betænkning oplyses det, at Gælden ikke er formindsket i de senere Aar, men snarere er øget i Tiden fra 1930 til 1933. Den samlede Gæld for Landbruget anslaaes man til 4 200 Millioner, hvoraf Pantegælden er 3 750 Millioner, og hvis man løseligt takserer Landbrugets Aktiver og fradrager disse, vil det vel betyde en Formindskelse af de nævnte Tal paa ca. 10 pCt. Men nu oplyser den højtærede Minister i Besvarelsen af dette Spørgsmaal, at i 1931—33 er der ad forskellige Veje sket en omfattende Sanering af Landbrugets Gæld. I disse Aar er der afholdt i alt ca. 4 600 Tvangsauktioner, og der er i hvert Tilfælde tilvejebragt lige saa mange Akkorde, det vil altsaa sige, at henimod 10 000 Landbrug eller ca. 5 pCt. af Landbrugstallet her i Landet har opnaaet en Gældssanering gennem Akkord og Auktion. Desuden har der fundet en betydelig Gældsafskrivning Sted underhaanden, siger Ministeren, navnlig ved Nødsalg af Ejendomme. Og dog er der ingen Sænkning af Landbrugsgælden, hvilket altsaa vil sige, at Nedgangen for somme er opvejet ved forøget Gældsstiftelse for andre Ejendomme. Fra 1930 til 1932 er Ejendomspriserne, oplyses det, faldet med over 25 pCt., og Antallet af Salg i fri Handel er gaaet ned med 33 pCt., hvad der i og for sig ikke kan undre, thi et stort Tal af Landbrugere kan jo overhovedet ikke sælge, de

maa blive hængende længst muligt, hutle sig igennem, klare sig ved Bidrag, ved Hjælp fra Familier o. s. v. Det viser sig, at Gælden ligger 425 Mill. Kr. uden for Ejendomsværdien og 1 100 Mill. Kr. uden for de 70 pCt. af Ejendomsværdien, det vil sige, at ikke mindre end 1 525 Mill. Kr. af Landbrugets Gæld ligger uden for Forrentningsmulighederne under de nuværende Pris- og Afsætningsforhold. Derfor har Indenrigsministeren Ret, naar han i Besvarelsen siger, at det sikkert maa antages, at Aarsagen til, at Landbrugets samlede Gældsbyrde er uforandret trods den stedfundne ret omfattende Likvidation, maa søges deri, at det svigtende Driftsoverskud har nødsaget talrige Landbrugere til at optage nye Prioriteter eller forøge deres løse Gæld, og at den svigtende Forrentningsevne tillige, foruden ved en stærk Indskrænkning i det personlige Forbrug — og en saadan har jo afgjort fundet Sted inden for Landbrugserhvervet — i et vist Omfang har kunnet imødegaaes ved Forbrug af Aktiver uden for Ejendommen, hvor saadanne var til Stede, ved Nedbringelse af Besætningen og ved Tilskud fra Familien under anden Form end Laan.

Ja, det er utvivlsomt en rigtig Skildring af Landbrugets Forhold. Men Spørgsmaalet er da dette: Kan man lade disse Tilstande fortsætte? Er det ikke nødvendigt, at man i Stedet for at spørge: hvor skal vi skaffe Penge fra til at understøtte disse stakkels Mennesker, spørger: hvorledes skal det blive muligt at ændre Produktions-, Afsætnings- og Prisforhold for dette Erhverv, saaledes at det kan eksistere selvstændigt, ved sin egen Kraft? Jeg spørger: Kan man lade disse Tilstande fortsætte og kan de afhjælpes ved Understøttelse? Vi mener: paa ingen Maade. Vi har set Virkningen af Understøttelsen i Oktober 1931 til Skattebetaling, i Juni 1932 med det samme Formaal, Virkningen af Nedsættelsen af Ejendomsskatterne til Amtet i Januar 1933. Det er 70 Mill. Kr., der her er udredet til Skattehjælp. Det har været en haard Belastningsprøve for Skatteyderne af andre Samfundsklasser. Det har maaske i nogen Maade været nødvendigt at yde denne Hjælp, men blivende Virkning over for Erhvervet har den aldeles ikke faaet. Hvis Regeringsforslaget her gennemføres og 100 Millioner gennem 5 Aar pumpes ud i Rentekarret, og Indtjeningssevnen, Skattebyrden og for manges Vedkommende jo ogsaa Rentebyrden samtidig i alt væsentligt bliver uændret, og hvis Forholdene saa arter sig saaledes, at disse Byrder er lige umulige at bære, ja, saa er vi jo lige vidt.